Балалар жылы 2022

85 жыл БАЛҚАШ

АЛҒЫС ХАТ

Құрметті Динара Сагымбекова Жанатбековна

Білім беру саласының өркендеу жолында адал қызмет етіп, жас ұрпақты оқыту мен тәрбиелеудегі ерен еңбектеріңіз үшін зор алғысымызды білдіремін!

Жас ұрпақтың болашағы, оқуда қандай жетістікке жететіні, өмірде қаншалықты табысты, іскер болатыны тікелей ұстазға байланысты!

Игі істеріңіздің қашанда оңға басып, әр қадамдарыңыздың қарымды болып, шығар шыңдарыңыздың биік болатынына сенемін.

Болашақ ұрпаққа берер біліміңіз бен тәлімдеріңіз, жеткен биіктеріңіз, Тәуелсіз Қазақ елінің көркеюіне қосар қомақты үлестеріңіз, шәкірттеріңіздің қанатын қатайтудағы еңбектеріңіз баянды болсын!

Сізге зор денсаулық, ашық аспан, алға қойған бастамаларыңызға толағай табыстар, абырой мен бедел биіктерінен көріне беруіңізге шын жүректен тілектеспін.

Ізгі тілекпен және алдағы ынтымақтастыққа үмітпен,

Балқаш қаласы білім бөлімінің басшысы Г.Агдарбекова

Балқаш қаласы, 2022 жыл

Қарағанды облысы білім басқармасының
«Балқаш қаласы білім бөлімі» ММ

150 Ахмет Байтұрсынұлы

Балалар жылы 2022

Диплом

Ахмет Байтұрсыновтың 150 жылдығына орай
«Ұлтымыздың Ұлы Ұстазы»
атты қала мектептері арасындағы шағын
театрландырылған қойылым байқауының
II орын иегері

Ы. Алтынсарин атындағы №25 ЖТБ

марапатталады

Басшы Г.Агдарбекова

2022

Қарағанды облысы білім басқармасының
«Балқаш қаласы білім бөлімі» ММ

150 Ахмет Байтұрсынұлы

Балалар жылы 2022

Алғыс хат

Сағымбекова Динара Жанатбековна

Ахмет Байтұрсыновтың 150 жылдық мерейтойына орай
«Ұлтымыздың Ұлы Ұстазы»
атты қала мектептері арасындағы шағын театрландырылған қойылым байқауына шәкірт дайындап, оның шығармашылық дамуына қолдау көрсете білгеніңіз үшін алғыс білдіреміз.

Басшы Г.Агдарбекова

2022

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІНІҢ
"ДАРЫН" РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

DARYN

ГРАМОТА

"ЕҢ ҮЗДІК ЖЫЛ ПСИХОЛОГЫ" 2023

"ҮЗДІК ЖЫЛ ПСИХОЛОГЫ"

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КОНКУРСЫНДА

ҚОЛ ЖЕТКІЗГЕН ЕРЕКШЕ ЖЕТІСТІКТЕРІ ҮШІН

САГЫМБЕКОВА

ДИНАРА ЖАНАТБЕКОВНА

МАРАПАТТАЛАДЫ

ҒАЖДЕМБЕК ТҰРСЫНОВ
«Дарын» республикалық
ғылыми-практикалық орталығы
директорының міндетін атқарушы

N°UJPS-2023-G-026

Алматы қаласы | 2023 жылғы 1-3 наурыз

ҚАНИПА БІТІБАЕВА АТЫНДАҒЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЗЕРТТЕУ ОРТАЛЫҒЫ

СЕРТИФИКАТ

Осы сертификат/ данный сертификат подтверждает, что

Сагымбекова Динара Жанатбековна

педагог-психологтардың кәсіби шеберлігін арттыруға жағдай жасап, жұмыс тәжірибелерімен алмасу және тарату, кәсіби және шығармашылық қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында ұйымдастырылған республикалық **«ҮЗДІК ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ»** байқауына қатысқандығын растайды/ принял(а) участие в республиканском конкурсе **«ЛУЧШИЙ ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ»** организованном с целью создания условий для повышения профессионального мастерства педагогов-психологов, обмена и распространения опыта работы, удовлетворения профессиональных и творческих потребностей.

Басшы/ руководитель

А.С. Шүиіншәли

Тіркеу № 02-04/5-091
Регистрационный №

Берілген күні: 2023 жыл «30» мамыр/дата выдачи: «30» мая 2023 года

30 ЛЕТ НЕЗАВИСИМОСТИ
КАЗАХСТАН

Балқаш қаласының білім бөлімі

Балқаш қалалық білім қызметкерлері
кәсіптік одағының ұйымы

ҚҰРМЕТ ГРАМОТАСЫ

Білім саласын дамытуға қосқан мол үлесі мен педагогикалық қызметте шығармашылық табыстарға қол жеткізіп, біліктілік танытқаны үшін

Казыбаева Динара Жанатбековна

МАРАПАТТАЛАДЫ

Бөлім басшысы Г. Агдарбекова

Кәсіподақ төрағымы А. Айтжанова

Балқаш, 2021

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІНІҢ
“ДАРЫН” РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КОНКУРС
- 2023 -

ҚАТЫСУШЫ

СЕРТИФИКАТЫ

DARYN

2023

САГЫМБЕКОВА ДИНАРА ЖАНАТБЕКОВНА

“ҮЗДІК ЖЫЛ ПСИХОЛОГЫ”

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КОНКУРСЫНЫҢ ҚАТЫСУШЫСЫ

ҒАЖДЕМБЕК ТҰРСЫНОВ
«Дарын» республикалық
ғылыми-практикалық орталығының
директоры

Алматы қаласы | 2023 жылғы 1-3 наурыз

N° UJPS-2023-S-044

ҚАНИПА БІТІБАЕВА АТЫНДАҒЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЗЕРТТЕУ ОРТАЛЫҒЫ

Алғыс хат

Педагог-психологтардың кәсіби шеберлігін арттыруға жағдай жасап, жұмыс тәжірибелерімен алмасу және тарату, кәсіби және шығармашылық қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында ұйымдастырылған республикалық **«ҮЗДІК ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ»** байқауында көрсеткен үздік нәтижесі үшін

Сагымбекова Динара Жанатбековна

Директор А.С. Шүиіншәли

Тіркеу № 02-04/7-185

Берілген күні: 2023 жыл «30» мамыр

ҚО ББД ОӘО
УМЦ РО КО

Қарағанды облысында білім беруді дамытудың
оқу-әдістемелік орталығы

III дәрежелі

ДИПЛОМ

«Үздік жыл психологы - 2022»
облыстық байқауының
II сатысының (3-7 жылға дейін) жеңімпазы
Балқаш қаласының
«Ыбырай Алтынсарин атындағы №25 жалпы білім беретін мектеп» КММ
педагог-психологы

САГЫМБЕКОВА ДИНАРА ЖАНАТБЕКОВНА

марапатталады

Директор
Б. Абдикерова

БҚ №00250

Қарағанды 2022

Активация Windows
Чтобы активировать Windows
"Параметры"

Республикалық педагогикалық ғылыми-әдістемелік журнал

№09 (106) қыркүйек 2021 жыл

1 бөлім

Ізденіс

явлениями, свидетельствуют о глубоком недоразвитии не только речи, но и мышления.

В ходе обучения запас слов школьников значительно возрастает. Но процесс его обогащения протекает односторонне. Происходит накопление главным образом пассивного словаря. Переход слов в активный словарь осуществляется гораздо медленнее. В результате сохраняется резкое преобладание пассивного словаря над активным словарём.

Литература:

1.Арушанова А. Г. Речь и речевое общение детей. - М.: Мозаика-Синтез, 2005.

2. Аугене Д.Й. Речевое общение умственно отсталых детей дошкольного возраста и пути его активизации // Дефектология. - 1987. - № 4.

3. Выготский Л.С. Педагогическая психология. М., 1997.

4. Волкова Л. С., Лалаева Р. И., Мастюкова Е. М. Логопедия. – М.: Просвещение, 1989.

Карагандинская область город Балхаш
КГУ «Общеобразовательная школа №25 имени Ы.Алтынсарина»
Психолог
Казыбаева Динара Жанатбековна

ҚИЫН ОҚУШЫМЕН ЖҰМЫС ЖҮРГІЗУ ЖОЛДАРЫ

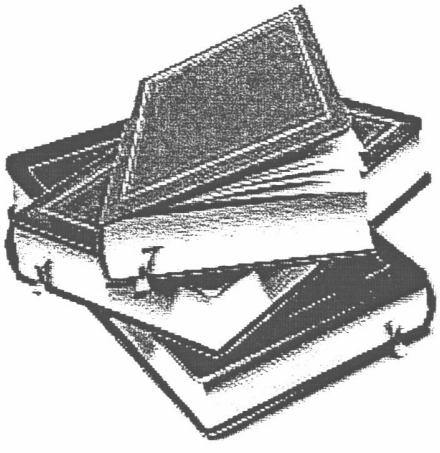

Бүгінгі күнде қоғамды алаңдататын өзекті мәселелердің бірі – тәрбиесі қиын балалардың көбеюі. Сонымен, тәрбиесі қиын бала дегеніміз кім? Оларды неге қиын деп атаймыз?

«Қиын оқушы», «Тәрбиесі қиын бала» ұғымдары өте кең. Бұл ұғымдар ғылымға 30 жылдары А.С. Макаренко, В.Н. Сорока-Росинскийдің еңбектерінде орын тапқан. Педагогикалық тәрбиесі қиын балалар – бұл оқуға, еңбекке, қоғамдық өмірге ықыласы жоқ балалар.

Баланың бас ұстазы-ата-ана. Ата-ананың бала тәрбиелеудегі рөлі ерекше. Өкінішке орай, кейбір ата-аналар тарпынан жасөспірімдерді тәрбелеуде жіберілетін төмендегідей қателіктер байқалады:

Девиантты жүріс-тұрыс пен мінез-құлыққа душар болған балалармен жұмыс түрі мен технологиясы – алдын алу және қатарға қосу немесе бейімдеу болып табылады. Бейімдеудің бірнеше түрі бар, олардың бірі-психологиялық бейімдеу. Психологиялық жолмен бейімдеу – баланың сана сезімінде терең орын алып қалған «менің ешкімге қажетім жоқ», «менің қолымнан ешнәрсе келмейді» деген ойдан арылтып, ақыл кеңес беру, иландыру жолымен өзіне деген сенімін арттыру.ондықтан барлық мектептердегі психолог мамандар оқушылардың ішкі қасиеттерін анықтауға, дарынын шыңдауға, мектеп пен отбасы арасындағы тығыз байланысты одақтастыруға жағдай жасауы тиіс.

Тәрбие отбасынан басталады.

Қиын балалардың отбасындағы беріктігі және өнегелі отбасында өнегелі ұрпақ тәрбиеленетіні сөзсіз. Қиындықты шешудің негізгі жолы — отбасында қолайлы қарым-қатынасты орнату.

В.Сухомлинский тәрбиені отбасы жағдайын зерттеуден бастайды. Ол баланың сабақ үлгерімінің жақсаруымен қоса денсаулығының мықты болуына,

«Өнегелі өмір» жобасы — Мәңгілік ел ұрпақтарын тәрбиелеу үдерісінде

Қарағанды облысының білім беру ұйымдарында «Өнегелі өмір» жобасы жүзеге асырылуда.

Д. Ж. ҚАЗЫБАЕВА,
Б. Б. ДҮЙСЕМБАЕВА,
«Ыбырай Алтынсарин атындағы №25 жалпы білім беретін мектебі» КММ, Балқаш қаласы

«Өнегелі өмір» жобасы Елбасымыздың «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» мақаласында анықталған міндеттердің бірі «Туған жер» бағдарламасын жүзеге асыру аясында өңірдің дамуына зор үлес қосқан азаматтардың табысқа жету тарихына мән беру арқылы ұлтымыздың алтын қорына енуге лайықты жерлестеріміздің көпшілікке таныту мақсатында жүргізілуде. Жобаға зиялы қауым өкілдері, ғалымдар, педагогикалық еңбек ардагерлері, ақындар, жазушылар, өнер қайраткерлері, кәсіпкерлер шақырылды.

Ең алғашқы қонағымыз — ҚР білім саласындағы үздік және құрметті қызметкері Қонтаев Сәбит Сейітұлымен 8-11 сынып оқушылары «Білімді жетер мұратқа» тақырыбында кездесу өткізді. Ардагер ұстаз ұстаздық жолындағы сырларымен және ақыл-кеңесімен бөлісті.

Келесі қонақ халықтың ыстық ықыласына бөленіп жүрген айтыскер ақын, филология ғылымдарының докторы, профессор Асанов Қойлыбай Дәулетқанұлымен мектебіміздің 5-11 сынып оқушылары кездесу өткізді. Сұхбат соңында Қойлыбай Дәулетқанұлы өз туындыларын оқып, оқушыларды поэзияға тәнті етті. Кездесу барысында тартымды сұқбат болып, оқушылар өздерін толғандырған сұрақтарға жауап ала алды.

Сондай-ақ Қарағандылық айтыскер ақын, халықаралық және республикалық ақындар айтысында, жыршы-жыраулар сайысында бірнеше мәрте өнер көрсетіп, жүзден жүйрік атанған Қами Дидар Жанатұлымен кездесу өткізілді. Кездесу барысында оқушылар өздерін толғандырған сұрақтарға жауап ала алды.

Этнограф, өлкетанушы «Арқа мұрасы» ғылыми-ізденушілік орталығының директоры, Қарағанды облысының Бейнелеу өнері мұражайының экспедицияларды ұйымдастыру бойынша директордың орынбасары Аршабеков Темірғали Тлеубекұлымен де мазмұнды кездесу өткізілді. Оқушылар тау тұлғалы азаматтардың ғылым саласына қызығушылығы неден туғанын, жаңа технология мен озық технологияның ара-жігін ажыратып беруді, педагог маманның бойында қандай көшбасшылық қасиеттер болуы керектігін білгілері келіп, қызығушылықпен сұрақтарын жаудырды.

Мәңгілік ел ұрпақтарын тәрбиелеуде «Өнегелі өмір» жобасы рухани азық сыйлап, патриоттық сезімдерін оятып, кәсіби мамандықтарын анықтауға зор үлес қосты. Өмірде де, қоғамда да ұстаз болып, көпке бас болған тұлғаларымызды, бүгінде ардагер тұлғаларды ардақтау біздің борышымыз екенін ұғынды. Тік жүріп, әдемі қартаюдың үлгісін көрсетіп, тынымсыз еңбектің арқасында елге сыйлы болған дара тұлғалардың дана жолы, сара жолы біздің оқушыларымызға тым ерекше әсер еткені анық. Жақсылардың жұрнағы, алтынның сынығы, асылдың тұяғы Ұлы тұлғалардың тағылымына бас қою, тағылымын тәрбие жұмысына пайдалану, бой түзеу, ғибратқа толы ғұмырын, әңгімелерін біле отырып, еліктеп өмір сүруді мақсат ету жасөспірімдердің тәрбиесіндегі қажеттілік демекпіз. ■

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Ш.УӘЛИХАНОВ атындағы
КӨКШЕТАУ МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІ

Шоқан Уәлихановтың 185 жылдығына арналған «ШОҚАН ОҚУЛАРЫ - 24» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ международной научно-практической конференции «ШОҚАН ОҚУЛАРЫ - 24», посвящённой 185-летию Шокана Уалиханова

MATERIALS of the International practical science conference «SHOQAN OQULARY - 24», dedicated to the 185th anniversary of Shokan Ualikhanov

Том 1

Кокшетау, 2020

ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ ДЕВИАНТТЫ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Казыбаева Д.Ж. педагогика ғылымдарының магистрі, оқытушы
Өмірзақ А.С., педагогика ғылымдарының магистрі, оқытушы
Көкшетау қ., Ш. Уәлиханов атындағы Көкщетау мемлекеттік университеті

dinara.kazybaeva@bk.ru

Балалардың бір-бірінен қалыпты жағдайдағы айырмашылықтарының өрістері өте кең. Бір балаларда ұстамдылық, сабырлық және сақтық, құнттылық, ал екіншілерінде ақжарқындық, шаткөңілділік және қызықты оқиғаларға әуесқойлықпен қарауды ұнататын құмарлық қасиеттер бар. Ол да, басқасы да өте оңтайлы, жанға жайлы және бірқалыпты әдеттегі табиғи қасиет, сондықтан балалардан ешқандай да «дені таза» жасанды еліктеушілік мінез-құлықты талап етудің ешбір мағынасы жоқ. Баланың әлеуметтік байланыстардан қол үзіп кеткені және басқа балалармен қатыспайтыны туралы сөз болғанда, ең алдымен, оның салы суға кетіп, уайымға салынуы қандай жағдайларға байланысты екенін анықтап алу керек.

Бұзылған мінез-құлықтың барлық көріністеріне сәйкес өзаралық жеке қарым-қатынасты мағыналық жағынан қарастыру қажет. Баланың мінез-құлқы айналасындағыларға қалай әсер етеді Оның долылығы адамдармен ара қатынасын жай бұзумен ғана тына ма әлде олардың психологиясын зақымдай ма?[1,18]

Бірінші кезекте күйзелістердің әр түрлі категорияларын айқындағанда симптомдардың араларындағы өзара байланыстарын табу қажет. Үрей, қорқыныш, абыржу жабығумен, мұңаюмен және сары уайымға салынумен әрдайым қабаттасып келе ме ? Ал мектепке себепсіз келмей қалудың сылтауы ұрлық жасау бола ма ? Күйзелістерді жүйеге келтіруді үйреніп біліп алу арнайы зерттеулерге арналған болатын (77, 86, 198). Олар қағида бойынша бір мезгілде кездесетін және психиканың басқа бұзылуларынан ерекше көзге түсетін эмоциональды күйзелістер тобының болатынын көрсетті [2,12].

Бұл топтың ішінде кейде үрей-қорқыныш пен мазасыздықтың және депрессиялық пен тұнжыраңқылық мінез-құлықтың араларында айырмашылықтары болатыны көрініп қалады. Одан кейін, бұл зерттеулерде қоғамдық ортаның ережесіне қарсы бағытталған мінез-құлық симптомы өз алдына дербес топ болып бөлінетінін көрсетті. Кейбір зерттеулерде мұндай үлкен топтың ішінде айырмашылықтар айқындалмайды, ал басқасында автор долы мінез-құлық пен тәртіп бұзушылық мінез-құлықтың араларындағы айырмашылықтарын айырады. Сайып келгенде, кейбір зерттеушілер долы

- повысилась самооценка детей, а у некоторых раскрылся творческий потенциал;
- снизился уровень тревожности, уменьшилась раздражительность и различные проявления агрессии;
- сформировались коммуникативные навыки детей.

Литература:

1. Официальный сайт статистики РК. Электронный ресурс. Режим доступа: http:|stat.gov.kz.
2. ХэдлиЛинн. Создание глиняных композиций. // Практикум по игровой психотерапии / под ред. ХайдиКэдьюсон, Чарльз Шефер. – СПб., 2001
3. Юшков Д.В.Особенности Я-концепции старших школьников с патологией опорно-двигательного аппарата: автореф. по ВАК РФ 19.00.07, кандидат психологических наук – «Психология»/ Юшков Д.В. Москва 2005, - 175 с.
4. Белякова Е.П.Комплексная эмоционально-стрессовая групповая арт-терапия. – В сб.: Материалы второй Всероссийской учебно – практической конференции по психотерапии. Москва, 1997
5. Френкель Ричард. Техника глиняной каракули // Практикум по игровой психотерапии / под ред. Хайди Кэдьюсон, Чарльз Шефер. – СПб., 2001.
6. Практикум по психологии состояний / Под ред. проф. А.О. Прохорова. – СПб: Речь, 2004. – 480 с.

ТҰЛҒАНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ БЕЙІМДЕЛУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Өмірзақ А.С., педагогика ғылымдарының магистрі, оқытушы
Казыбаева Д.Ж., педагогика ғылымдарының магистрі, оқытушы
Көкшетау қ., Ш. Уәлиханов атындағы Көкщетау мемлекеттік университеті
ainur_omirz_02@mail.ru

Қазіргі әлеуметтік, экономикалық үдерістер тоғысқан күрделі даму кезеңін бастан өткізіп отырған Қазақстан Республикасы қазіргі қоғамның талап-тілектеріне толығымен жауап беретін, жауапкершілік сезімі жоғары, шығармашылық белсенділігі мен адамгершілік болмысы бірдей үндескен, бойындағы дара мүмкіндіктерін, интеллектуалдық қабілеттерін өз іс-әрекетінде қолдана алатын жеке тұлға қалыптастыру мәселесін өзекті етуде.

Тұлғаның өнегелілік, адамгершілік сана-сезімін, түсініктерін, әлеуметке деген қатынасын көрсететін мінез-құлықтары мен әдеттерін дамытудағы психологиялық механизмдерді аша отырып, тұлғаның сана-сезімінің қалыптасуын, әлеуметтік-психологиялық бейімделу шарттарын, ерекшеліктерін қарастырып зерттеу – бүгінгі таңда маңызды.

Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті
Карагандинский университет Казпотребсоюза

«ПСИХОЛОГИЯ, ПЕДАГОГИКА ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС: ТЕОРИЯ МЕН ТӘЖІРИБЕНІҢ ӨЗАРА ӘРЕКЕТІ»

Республикалық ғылыми-тәжірибелік конференциясының материалдары

Материалы
Республиканской научно-практической конференции

«ПСИХОЛОГИЯ, ПЕДАГОГИКА И СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ»

Қарағанды – 2022

ӘӨЖ (УДК) 159.9+37013
КБЖ (ББК) 88.3:74.58
П 84

«Психология, педагогика және әлеуметтік жұмыс: теория мен тәжірибенің өзара әрекеті» атты Республикалық ғылыми-тәжірибелік конференцияның материалдары. 5 қараша 2022 жылы. – Қарағанды, 2022. – 357 б.

«Психология, педагогика и социальная работа: теория и практика взаимодействия»: Материалы Республиканской научно-практической конференции, 5 ноября 2022 года. – Караганда, КарУ Казпотребсоюза, 2022. - 357 с.

ISBN 978-601-235-598-7

Бұл басылымда білім беру ортасын психологиялық-педагогикалық қолдаудың өзекті мәселелері, оқу пәндерін, оқыту әдістемесін жетілдіру жолдары мен тәжірибесін талдау және білім беру мен әлеуметтік саладағы психологиялық практиканың даму тенденциялары бойынша зерттеушілер мен практикалық қызметкерлердің материалдары жинақталды

Данное издание содержит материалы исследователей и практических работников по актуальным проблемам психолого-педагогического сопровождения образовательной среды, анализу опыта и путей совершенствования методики преподавания учебных дисциплин и тенденций развития психологической практики в образовании и социальной сфере

ISBN 978-601-235-598-7 © Карагандинский университет Казпотребсоюза, 2022

2-СЕКЦИЯ. БІЛІМ БЕРУ МЕН ӘЛЕУМЕТТІК САЛАДАҒЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ПРАКТИКАНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ ДАМУ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ

СЕКЦИЯ 2. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКИ В ОБРАЗОВАНИИ И СОЦИАЛЬНОЙ СФЕРЕ

Абдикаримова А.Б., Тамабаева М.К. *Мектептің білім беру ортасы психологтың кәсіби қызметінің обьектісі ретінде*	122
Атласевич С.М. *Развитие познавательного интереса и активности у детей дошкольного возраста с особыми образовательными способностями через игротерапию*	124
Ахметова З.Б. *Мектепке дейінгі білім ұйымдарында педагогикалық және психологиялық іс-әрекетті ұйымдастыру*	127
Базарова Л.Е. *Өзіне қол жұмсау - тығырықтан шығу жолы емес*	129
Баубекова Е.В. *Сенсорное развитие детей в дошкольном возрасте*	132
Гааг Е.Е. *Развитие мелкой моторики детей дошкольного возраста средствами песочной анимации*	134
Григорьева Л.Н. *Использование элементов сенсорной интеграции в работе логопеда с дошкольниками*	136
Гроссул Н.С. *Психологические особенности цифрового поколения как характеристика современного студента*	139
Ерубаева Г.Ж. *Білім беру әлеуметтік саладағы психологиялық-педагогиканың қазіргі жағдайы мен даму тенденциялары*	142
Жакупова К.Ж. *Бастауыш сынып оқушыларының өзін-өзі бағалауының ерекшеліктері*	144
Жұмаш Г.Б. *Құндылыққа негізделген білім мен тәрбие беру негізінде психологиялық қызмет жұмысын ұйымдастыру жолдары*	147
Исина Н.С., Темирбаева Г.Т., Бигельдина З.А. *Сөйлеу бұзылыстарын түзетудегі нейропсихологиялық тәсіл*	150
Канаева Б.Е., Бекетов Қ.Б. *Оқу процесіне деген мотивация оқушылардың жетістікке жетуінің негізгі факторы*	152
Канафина А.Т., Абитаева Т.А. *Жасөспірімдік қоғамдағы буллинг мәселесі*	154
Кенжебаева С.К. *Управление учебно-познавательной деятельностью студента как предмет изучения психологии*	157
Куанбаева Д.А., Айтжанова Ж.Н. *Функционалды сауаттылық – тұлға қалыптастырудың негізі*	159
Куралесова Е.В., Кожахметова Г.М. *Социокультурные факторы, влияющие на профессиональное становление выпускника школы*	161
Қапасова Г.Б., Сейітжанова П.Д., Ағеділ Г.Е. *Балалардың физикалық дамуына жағдай жасаудағы тәрбиешінің рөлі*	163
Марченко Ю.В., Цхай Н.А. *Технологии сенсорного развития ребенка в детском саду*	165
Махамбетова С.С. *Педагог-психолог жұмысында мектеп жасына дейінгі балалардың сыни тұрғыдан ойлауын дамытуда «синквейн» технологиясын қолданудың тиімділігі*	167
Маханбетова Г.Ж. *Ішкі сана құпиялары*	159
Медведева Л.В. *Психологическая готовность обучающихся к экзаменам*	171
Мереимбаева Д.Х., Афанасьева Ю.Н. *Развитие мелкой моторики и творческих способностей детей с использованием техники «кинусайга»*	174
Молдагулова А.З. *Влияние типа личности на усвоение иностранного языка*	175
Мукушева Ж.Н., Медетбекова Д.Б. *Оқушыларың білімге құндылық бағдарын қалыптастырудың ерекшелігі*	178

Мухаммедина С.Г., Шалабаева Н.К., Шайлимбекова Н.Б. *Сөйлеу тілі бұзылған балалардың психологиялық-педагогикалық диагностикасы*	179
Омарова Б.А. *Психологические особенности подросткового возраста*	182
Өтесінова А.Қ. *Қазіргі заманғы жалпы білім беретін мектепте психологияның өзектілігі және қоршаған орта мен әлеуметтік-педагогикалық қызметтің ресурсы ретінде*	184
Сағымбекова Д.Ж. *Жасөспірімдердің девиантты мінез-құлқы мәселелері*	187
Сарсенбаева А.Б. *Психологиялық -педагогикалық сүйемелдеудегі білімдік кинесиологияны қолдану*	190
Седина Т.Л. *Семья как фактор успешного сопровождения ребенка раннего возраста в период его адаптации к учреждению дошкольного образования*	192
Смагулова Н.К. *Бастауыш сынып оқушыларының мектепке бейімдеу ерекшеліктері*	195
Смаилова А.С. *Балабақша жағдайында балалардың эмоциясын дамыту жолдары*	197
Степанова Т.Ю., Курлаева Л.Э. *Тайм – менеджмент педагога как метод профилактики профессионального выгорания*	200
Степанова Т.Ю. *О закономерностях развития когнитивных процессов и певческих способностей у детей дошкольного возраста*	202
Ташетова М.К., Алпысбаева М.Б. *Ақыл-ойы кем кіші мектеп сынып оқушыларының коммуникативті дағдыларын дамыту ерекшеліктері*	203
Темат А.К. *Жоғарғы сынып оқушыларының психологиялық ерекшеліктері*	206
Тиленбаева Н.Б. *Мектеп жасына дейінгі балалардың ақыл-ой*	209
Тлеуберлина А.Г., Акшалова А.Т. *Мектептегі кәсіптік бағдар беру қызметін жүзеге асырудағы психологиялық сүйемелдеу*	210
Токова М.Т., Смағұлова Н.Қ. *Бастауыш сынып оқушыларын ұлттық құндылықтар арқылы рухани-адамгершілікке тәрбиелеу*	212
Тубирова А.Е., Көбейсін Ә.К. *Дарынды балаларды анықтау, оқыту мен тәрбиелеу және психологиялық қолдау көрсету*	215
Тулегенова С.Ш. *Психолого-педагогические составляющие профессиональной компетентности преподавателя ВУЗа*	217
Тумгоева Д.Х. *Причины и методы профилактики самовольного и систематического отклонения подростков от учебы в условиях сельской школы*	220
Тұрсынова М.Ж., Карпушкина К., Омарова Д. *Psychology human behavior in emergency situations*	222
Чеканина М.А. *Мир детских эмоций*	224
Черныш Т.И., Паношкина В.А. *Использование таблиц в. Шульте в развитии психических процессов детей дошкольного возраста*	227
Юсупова И.В. *Развитие коммуникативных способностей у детей старшего дошкольного возраста*	228

2. Шацкий С. Т. 2 Томдағы таңдалған педагогикалық шығармалар. Т. / М. Т. Шацкий; ред.Н.П.Кузин,М.Н.Скаткина,В. Н. Шацкой. - М.: Педагогика, 1980. – 304 б.

3. Колесникова И. А. Білім беру мекемесінің білім беру ортасының сапасы [Электрондық ресурс] / И.А. Колесникова [Электрондық ресурс]. - http://www.openclass.ru/pages/79381. жүгінген күні 24.12.2014.

2. Новикова Л.И. тәрбие – білім беру жүйелері – білім беру кеңістігі / Л. И. Новикова // Қоршаған орта – білім беру кеңістігі – педагогикадағы басқару: аймақаралық ғылыми мақалалар жинағы / - Қостанай: ГорУО, 1997. - 4-8 б.

3. / Р.В. Соколов // Қоршаған орта педагогикасы – ғылыми бағыт ретінде және оны тәжірибеде есепке алу: Станислав Теофилович Шацкийдің 135 жылдығына арналған Бүкілресейлік әлеуметтік-педагогикалық оқулардың материалдары / ред. Л. В. Мардахаев. – М.: Перспектива, 2013.

ӘОЖ 159

ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ ДЕВИАНТТЫ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Сагымбекова Д. Ж.
Қарағанды облысы білім басқармасының Балқаш қаласы білім бөлімінің «Ыбырай Алтынсарин атындағы №25 ЖББ мектебі» КММ, Балқаш қ-сы, Қазақстан Республикасы
dinara.kazybaeva@bk.ru

Балалардың бір-бірінен қалыпты жағдайдағы айырмашылықтарының өрістері өте кең. Бір балаларда ұстамдылық, сабырлық және сақтық, құнттылық, ал екіншілерінде ақжарқындық, шаткөңілділік және қызықты оқиғаларға әуескойлықпен қарауды ұнататын құмарлық қасиеттер бар. Ол да, басқасы да өте оңтайлы, жаңа жайлы және бірқалыпты әдеттегі табиғи қасиет, сондықтан балалардан ешқандай да «дені таза» жасанды еліктеушілік мінез-құлықты талап етудің ешбір мағынасы жоқ. Баланың әлеуметтік байланыстардан қол үзіп кеткені және басқа балалармен қатыспайтыны туралы сөз болғанда, ең алдымен, оның салы суға кетіп, уайымға салынуы қандай жағдайларға байланысты екенін анықтап алу керек.

Бұзылған мінез-құлықтың барлық көріністеріне сәйкес өзаралық жеке қарым-қатынасты мағыналық жағынан қарастыру қажет. Баланың мінез-құлқы айналасындағыларға қалай әсер етеді Оның долылығы адамдармен ара қатынасын жай бұзумен ғана тына ма әлде олардың психологиясын зақымдай ма? [1]

Бірінші кезекте күйзелістердің әр түрлі категорияларын айқындағанда симптомдардың араларындағы өзара байланыстарын табу қажет. Үрей, қорқыныш, абыржу жабығумен, мұңаюмен және сары уайымға салынумен әрдайым қабаттасып келе ме? Ал мектепке себепсіз келмей қалудың сылтауы ұрлық жасау бола ма? Күйзелістерді жүйеге келтіруді үйреніп біліп алу арнайы зерттеулерге арналған болатын (77, 86, 198). Олар қағида бойынша бір мезгілде кездесетін және психиканың басқа бұзылуларынан ерекше көзге түсетін эмоциональды күйзелістер тобының болатынын көрсетті [2].

Бұл топтың ішінде кейде үрей-қорқыныш пен мазасыздықтың және депрессиялық пен тұнжыраңқылық мінез-құлықтың араларында айырмашылықтары болатыны көрініп қалады. Одан кейін, бұл зерттеулерде қоғамдық ортаның ережесіне қарсы бағытталған мінез-құлық симптомы өз алдына дербес топ болып бөлінетінін көрсетті. Кейбір зерттеулерде мұндай үлкен топтың ішінде айырмашылықтар айқындалмайды, ал басқасында автор долы мінез-құлық пен тәртіп бұзушылық мінез-құлықтың араларындағы айырмашылықтарын айырады. Сайып келгенде, кейбір зерттеушілер долы мінез-құлық әлеуметтік ережеге қарсы бағытталған деп қарайды. Өз алдына дербес болып саналатын симптомдардың тағы бір тобына гиперкинетикалық күйзелістер жатады, алайда жоғарыдағы айтылғандардың дифференциясымен салыстырып қарағанда олар бұл жағдайда онша анық байқалмайды [3].

Ең соңында күйзелістердің арнайы тобына энкопрез және энурез симптомдары

жатады. Қорыта келгенде, симптомдарды топтастырудың статистикалық зерттеулері ұсынылып отырған классификацияға ішінара негізделген, бірақ олар сонымен қатар көзге айқын түсерліктей ерекшелігімен көрінетін бұл топтардың айтарлықтай шамада бір-бірімен қиылысуы мүмкін екенін көрсетеді.

Бала бойындағы қиындықтарды дер кезінде анықтап, түзету жұмыстарын жүргізу мұғалімнің ғана міндетімен шектелмейді, ата-аналардың да осы мәселеде ықпалы өте зор. Мектеп ұжымы мен ата-аналар арасында тығыз қарым –қатынас болуы қажет.

Баланың мінезін қалыптастыруда оның теріс істері мен қылықтарын кезінде көре біліп, ретіне қарай оған түрлі жаза қолданып отырған да дұрыс. Жазалаудағы негізгі мақсат – теріс жолға түскен баланы қайтадан жақсы қасиеттерге тәрбиелеу. Бала теріс жазғырылса, бұл оның мінез тәрбиесіне кері әсер етеді. Егер осындай жағдай қайталана берсе, ол әділеттік, шындық деген ұғымға жөнді мән бермейтін болады [4].

Қиын балалардың басқа балалардан ерекшелігі – олардың мазасыздануында. Мұндай балалар жағдайдың өзінен ғана емес, сонымен қатар оны сезінуте де қорқады. Кейде балада нақты қорқыныштар болады: қараңғыдағы қорқыныш, биіктен, жалғыздықтан т.б. Осындай балалар өздеріне талап етушілік етеді және өздеріне төмен баға береді.

Қиын баланы қалай білеміз ?

– Әрқашан мазасызда болады.
– Қиыншылықтарды сезінеді.
– Бұлшық еттердің қысымын сезінеді (мысалы: бетінде, мойнында).
– Ашуланшақтық.
– Ұйқысы бұзылады [5].

Анкета мазасыз баланы білу үшін.

1. Шаршамай ұзақ жұмыс істей алмайды.
2. Бір нәрсеге зейін қою қиын.
3. Әр тапсырма мазасыздықты тудырады.
4. Тапсырманы орындағанда қорқып ештеңе айтпайды.
5. Басқаларға қарағанда ұялшақ.
6. Болатын жаман жағдайлар туралы айтады.
7. Таныс емес ортада ұялып, қызарады.
8. Жаман түс көремін деп шағым айтады.
9. Қолы суық және дымқыл.
10. Сирек іші ауырады.
11. Қобалжығанда қатты терлейді.
12. Тәбеті болмайды.
13. Тез ұйықтамайды. Ұйқысы мазасыз.
14. Көп нәрселерге қорқыныш тудырады, қорқақ.
15. Тез ренжиді.
16. Көз жасын тоқтата алмайды.
17. Күткенді көп жақтырмайды.
18. Жаңа жұмысқа кіріскенді ұнатпайды.
19. Өзіне сенімсіз.
20. Қиыншылықтарға тап болудан қорқады.

Бастауыш сынып оқушыларының қорқыныштарын аяқталмаған сөйлемдер мен бала суреттерін зерттеу әдістерімен анықтауға болады[6].

Аяқталмаған сөйлемдер әдісі оқушы қарым-қатынасының және іс-әрекетінің әртүрлі аймағындағы қорқыныштарды зерттеу үшін қолданылады:

Мен мектеп туралы ойласам ...
Мен мектепке келе жатқанда ...
Қоңырау соғылған сәтте ...
Мен мұғалімді көрсем ...
Бізде бақылау болғанда ....
Сабақ аяқталғанда ...
Тақтаға жауап бергенде мен ...

Мен екі алғанда ...

Мұғалім сұрақ қойғанда, мен ...

Берілген сөйлемдердің аяқталуында баланың, мұғалім білуге тиісті өте маңызды эмоционалдық көңіл-күйікөрініс береді.

Суреттерді зерттеу баланың қызығушылықтарын, эуестіктерін, темпераменттерінің ерекшеліктерін, көңіл-күйін және ішкі әлемін жақсы түсінуге мүмкіндік береді. Мысалы, суреттегі сұр түстердің көптігі және қара түстің басымдығы өмірге құштарлықтың жоқтығын, көңіл-күйдің төмендігін, баланың бойында өзінің шамасы келмейтін қорқыныштардың көптігін білдіреді. Керісінше, ашық, қанық, көзге жағымды түстер белсенді өмір тонусын және оптимизмді көрсетеді. Бояумен салғандағы кең құлаш, көлемділік, алғашқы сюжетті өзгертетін алдын-ала және соңынан кескіндеуі жоқ сурет сенімділікті және нық шешімділікті білдіреді. Жоғары қозушылық және әсіресе шектен тыс белсенділік суреттің тұрақсыздығынан, көмескілігінен немесе сызықтардың нақты, бірақ бір-бірімен қиылысып жатқандығынан байқалады. Тежелуі және мазасыздығы бар балалар суретті аз салады, оған қарағанда басқа іс-әрекет түрлерін қалайды. Әрбір сабаққа тақырыбы кезекпен ұсынылатын топта сурет салу ерекше бағалы: "Мектепте", "Аулада, көшеде", "Отбасы", "Менің түсіме қорқынышты не кіреді?" немесе "Мен күндіз неден қорқамын?", "Менде қандай жақсылық немесе жамандық болды?", "Менің кім болғым келеді?".

Сурет сала бастағанда түрлі-түсті қарындаштармен салған ләзім. Сурет салардан бұрын бір ай бұрын бұрын балаларға үйде сурет салуға тапсырма беруге болады, ол кейіннен үйде белсенді сурет салуға қызығушылықты тудыру үшін қажет. Оның болмауы психикалық дамуды жүдетеді және қандай да бір қиыншылықтың бар екендігін білдіреді. Алғашқы екі сабақта балалар суреттің тақырыбын өздері таңдайды. Ол үй, көлік, ағаш, қоңжық, ит, құс, адам және т.б. болуы мүмкін. Балалар үстел басында кіммен отыратындарын өздері таңдайды, бұл олардың симпатиясын және антипатиясын көрсетеді. Дайындалу сабақтарынан кейін тақырыптық сурет салу сабақтарына көшуге болады. Бір немесе екі тақырыптық сурет салу сабақтарына көшуге болады. Бір немесе екі тақырыпқа арналған 30 минуттан аспайтын сабақтар аптасына 2 рет жүргізіледі. Егер балалардың біреуі сурет салудан бас тартса, оған көп мән беруге, басқалардың жетістігін де баса айтуға болмайды. Мұндай сабақтарды оқудан тыс уақытта жүргізген жөн. Тақырыбы "Мектепте" деп аталатын суреттерде сурет авторы мен құрбыларының бейнелерінің өзара орналасуының маңызы бар. Истерикалық мінез-құлық сипаты бар балалар өзінің нақты қоғамдағы орнына қарамастан, әдетте өздерін топтың ортасында бейнелейді. Невротикалық реакциясы бар балалардың суреттерінде құрбыларының аз немесе олар мүлдем жоқ, бұл олармен өзара қарым-қатынаста туындайтын мәселелерді бейнелейді. Бұл "Аулада, көшеде" тақырыбына арналған суреттерге де қатысты. Мұның барлығы достық, сенімді қатынастарды орнатудағы қиындықтарды және отбасындағы шектен тыс аялауды көрсетеді.

Әдебиеттер:

1. Педагогикалық еңбектер.Наурызбай Ж.Ж. Научно-педагогические основы этнокультурного образования школьников. Дисс.пед.наук.- А., 1997. - 387с.

2. Мұхамбетжанова С.Т., Мелдебекова М.Т. Педагогтардың ақпараттық – коммуникациялық технологияларды қолдану бойынша құзырлылықтарын қалыптастыру әдістемесі. Алматы: ЖШС «Дайыр Баспа», 2010 ж.

3. Қазақтың тәлімдік ой-пікір антологиясы /Құр. Жарықбаев Қ.Б., Қалиев С. - Алматы: Рауан, 1998. -Т.2. -181-185 ББ.

4. Қалиев С. Қазақ тәлім- тәрбиесі: Оқу құралы. - Алматы: Санат, 1995. - 352 б.

5. Ұзақбаева С.А. Тамыры терең тәрбие (қазақтың халық педагогикасындағы эстетикалық тәрбие). - Алматы: Білім, 1995. - 232 б.

6. М. Жұмабаев. Жалпы педагогика. -Т. 2. - Алматы: Рауан, 2009. - 181-185 ББ.